

Иако је прошло целих седамнаест година од злочина над припадницима некадашње ЈНА у Добровољачкој улици у Сарајеву и на Брчанској малти у Тузли, тек је по једна оптужница подигнута у ова два драстична случаја ратних злочина. Било је, дакако, и мање и више драстичних случајева злочина у рату у БиХ, али у сваком од тих случајева одговарао је барем понеко од надређених онима који су злочине чинили, што у Хашком трибуналу, што у Суду БиХ. Али, готово по правилу, у овим правосудним институцијама оптуживани су и осуђивани најчешће Срби, док су Бошњаци и Хрвати одговорни за злочине над Србима позивани у суднице само у оним случајевима у којима то никако није било могуће заобићи.

Случај “Тужилаштва БиХ за ратне злочине”

У Хашком трибуналу то су били одговорни за злочине у логорима на подручју Коњица, док су у Суду БиХ завршили тек поједини припадници Армије РБиХ против којих су прикупљени докази били толико видљиви да их није више било могуће крити ни уз помоћ било какве политичке магије. Примера ради, то је случај оптужених у логору “Штала” код Церске, однедавно је ту случај “златног љиљана” чувеног по бруталном ислеђивању заточених Срба у Тузли Фарука Прцића, а од скора и случај Нијаза Смајића којег преживели војник из “Тузланске колоне” терети да му је пуцао у главу док је рањен лежао након спашавања из запаљеног камиона.

Ако већ Хашко тужилаштво није хтело или није могло да оптужи неке високорангиране војне и цивилне заповеднике у командном ланцу ратних власти у Сарајеву, могло је, дакако, то да учини Тужилаштво БиХ за ратне злочине. Томе се, наравно, Хашко тужилаштво не би противило, шта више дало је и своја упутства, односне своје чувене ознаке - А, Б и Ц - за неке предмете. Примера ради, ознака А стигла је у Сарајево још пре неколико година за локалне команданте полиције и ТО у Тузли, Мехмеда Бајрића и Енвера Делибеговића. То је значило да предочени докази у случају “Тузланска колона” омогућавају подизање оптужница против ове две особе, али ни након неколико година ништа се није догодило у сарајевском Тужилаштву.

У истом случају је, рецимо, стигла ознака Б за тадашњег првог човека тузланске општинске владе Сеада Авдића, што је значило да нема доказа за подизање оптужнице против њега, али да има основа да се у Сарајеву настави истрага против Авдића. Из

Тужилаштва БиХ, међутим, никада није саопштено да ли су наставили истрагу и докле су стигли у тој истрази, а скоро да су сви и заборавили на Авдића, све док пре две седмице нисмо сазнали да га је члан Председништва БиХ Харис Силајџић кандидовао за амбасадора БиХ у Србији. Не би ни то можда било чудно да смо, рецимо, барем чули да је против Авдића обустављена истрага у Тужилаштву БиХ, али не само да јавност о томе није обавештена, него није обавештен ни председавајући Председништва БиХ Небојша Радмановић. Што би, је ли, требало да значи да никакве истраге о Авдићевој улози није ни било у Сарајеву, а ако је и било нико у Тужилаштву БиХ није нашао за сходно да о томе обавести Председништво БиХ. Или, пак, по закону није обавезно да достави информацију да ли се против кандидата за амбасадора води некаква истрага, аколи већ ни за шта није осуђиван?! Авдић је, истина, сам саопштио да “колико је њему познато, нико га ни за шта не терети”, а да се у процесу оптуженом Илији Јуришићу у Београду “помиње као сведок, а не као осумњичени”. А ни из Београда још није саопштено ништа поводом Авдића, па је ту, за сада, свака прича завршена за ову “особу Б”.

Но, сва је прилика да ни оне две “особе А” из случаја “Тузланска колона” немају много разлога за бригу после толико година “истраге” у сарајевском Тужилаштву. То, наравно, није поменуо нико од двојице чланова Председништва БиХ, Хариса Силајџића и Жељка Комшића, али су се “истраге” за овај случај сетили чим је у Београду ухапшен Илија Јуришић. Од тада се Комшић и Силајџић, а не заостају много ни у Суду и Тужилаштву БиХ, толико силно залажу да се Јуришићу суди - али не у Београду, већ у Сарајеву. А да, рецимо, никада не питају у Тужилаштву БиХ: да нисте можда завршили истрагу за Бајрића и Делибеговића? Јер, да су то питали, лако би се нашла читава гомила која би им спочитала да врше политички притисак на рад правосудних институција. Али, кад се отворено омаловажава Тужилаштво у Београду, онда ће се у Сарајеву то схватити као одлична прилика за аплаузе двојцу несаломивих бораца за права само својих ратних сабораца који, наравно, нису никако могли починити ратне злочине, јер их тамо “код њих” нико није ни чинио, сем неких необузданих појединаца с којима, наравно, нико никакве везе није имао?!

(Не)пожељни притисак

Таква количина безочне пристрасности већ је виђена, али озбиљно забрињава што се, кад Комшић захтева од Тужилаштва БиХ да покрене кривични поступак против бивших југословенских председника Добрице Ћосића и Зорана Лилића, не нађе ама баш нико у Тужилаштву БиХ да каже да Комшић нема право - посебно не као политичар - да било шта захтева, већ да може само као сваки други грађанин поднети кривичну пријаву против било кога, ако има доказа за своје тврдње. Као да та врста “пожељног” притиска прија Тужилаштву БиХ за ратне злочине, док им, како видимо, јако смета што им њихове колеге у Тужилаштву у Београду “краду” оптужнице у случајевима “Добровољачка” и

“Тузланска колона”. Није, дакле, до сада било необично Комшићево лицемерје - биће га још, уосталом - већ је више него необично лицемерје које показују у Тужилаштву БиХ за ратне злочине у ова два случаја. Или је, пак, реч о вешто прикривеној опструкцији правде ?

Јер, ако, рецимо, годинама у том тужилаштву нема оптужница против Бајрића и Делибеговића, када ће онда бити оптужени одговорни за случај “Добровољачка”: рецимо, Заим Бацковић-Заги, садашњи посланик Странке за БиХ у Парламенту ФБиХ, ако већ Ејуп Ганић не може бити оптужен “због недостатка доказа”? Највероватнији одговор је: никада. Без обзира што и у сарајевском Тужилаштву постоји исти онај доказни материјал као и у београдском Тужилаштву.

Но, изгледа да су у Сарајеву закључили како то ништа не вреди, па нису сматрали за сходно ни да одговоре на молбе из Београда да им буду достављене додатне информације, те да буду испитани сведоци и потенцијално осумњичене особе. Нема, међутим, разумног објашњења за такав став; чак би се, рецимо, пре могло рећи да би са становишта осумњичених било итекако разумно очекивати да дају изјаве у којима предочавају своју невиност, као што тврде. Под условом да их је неко до сада позвао да то учине. Ваља се, такође, присетити како је, поводом Јуришићевог хапшења у Београду, требало да прођу месеци и месеци да би у сарајевско Тужилаштво биле позване особе на разговор по замолници београдског Тужилаштва. А да их до тада нико у Сарајеву није позвао да дају најобичнију изјаву. И како онда не посумњати у наводе из Тужилаштва БиХ за ратне злочине да воде темељиту истрагу не само у ова два случаја, већ и за оне “мање” злочине ?

Да се истрага води темељно, већ би у случају “Добровољачка” у Тужилаштво БиХ за ратне злочине били позвани на интервјуе сви они који су прозвани у медијима или се у медијима о њима пуно чуло, што из уста сведока масакра над војницима ЈНА, што са снимка радио везе ТО РБиХ. И не би биле потребне било какве потернице из Србије да би се некако дошло до њих. Пошто су, међутим, из Тужилаштва у Београду одаслане потернице, политичари у Сарајеву су опет видели одличну прилику да узврате оптужбама у којима се једино наслућује да никоме међу њима уопште није стало да се дође до судске истине: сем што су сви немушто саопштили да су за случај “Добровољачка” надлежне “домаће правосудне институције” у Сарајеву, нико од тих јунака се није осмелио и да, истовремено, позове те “институције” да раде свој посао. И - што је најтрагичније и најжалосније - нико није показао ни трунку поштовања ни самилости према породицама жртава.

Пише: Слободан Дурмановић
среда, 03 јун 2009 00:09

Тако нешто можда нико није ни очекивао од политичара у Сарајеву, али на то је - ако ништа, а оно по слову закона - обавезано Тужилаштво БиХ за ратне злочине. Уколико тамо не знају, неће или не умеју да спроведу истрагу у интересу универзалних начела истине и правде и у име жртава - а не по мерилима обogaљене правде и полуистина које шире локални политичари - онда не преостаје ништа друго него да то учине њихове колеге у Београду. Уколико, из објективних разлога, у томе не буду успели, одговорност за неуспех остаће у Сарајеву: у “домаћим правосудним институцијама” и на локалним “државницима”.